

Власне важливим є те, що все ж відстрочка виконання вироку - право, а не обов'язок суду. Вирішуючи це питання, суд, окрім обставин-підстав застосування відстрочки виконання вироку, враховує також і тяжкість вчиненого злочину, особу засудженого та інші обставини, що мають істотне значення для вирішення даного питання.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Перлов И.Д. *Исполнение приговора в советском уголовном процессе* / И.Д. Перлов. – М., 1963. – 227 с.
2. Бибило В.Н. *Уголовное судопроизводство по исполнению приговора* / В.Н. Бибило, Е.А. Матвиен-ко. – Минск: Изд-во БГУ, 1982. – 206 с.
3. Чернієнко А.О. *Прийняття рішення про відстрочку виконання вироку* / А.О. Чернієнко // *Вісник Національної академії прокуратури України* № 1 (47), 2017. – С.102-107.
4. *Ухвала Іллінецького районного суду Вінницької області від 12 грудня 2017 року [Електронний ресурс]: режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/70972414>*

УДК 342.98

Жуков С. В.

к.ю. н., докторант, Міжрегіональна академія управління персоналом

ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ: ОНТОЛОГІЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО РОЗУМІННЯ

Вважається, що вперше категорія «добročесність» була сформульована давньогрецьким філософом Сократом, який обґрунтовував залежність між особистим щастям людини і її вмінням обирати правильний спосіб дій. Такі дії, на думку філософа, мають базуватися на знаннях про моральність, про різницю між добром і злом. З погляду сучасності, думка вченого щодо поширення добročесності серед громади є дещо ідеалістичною, оскільки вчений вважає, що для цього достатньо просто пояснити людині, що уявляє собою добročесність [1, с.109]. Платон визначає добročесність як «найкращий стан, властивість смертної істоти, що гідна похвали сама по собі; схильність вважати благом те, що маєш; справедливе ставлення до законів; стан, що вимагає надзвичайно серйозно говорити про предмет бесіди; стан, спрямований на благопристойність» [2, 428; 3, 262]. Арістотель, розглядаючи людину як суспільну істоту, зосереджує увагу на аналізі основних етичних добročесностей, дотримання яких бачиться як шлях досягнення основної мети життя - щастя. У процесі аналізу конкретних видів добročесностей Арістотель виділяє два основні їх типи: діаноетичні (добročесності розуму) та етичні (добročесності волі та характеру). До перших належать: мудрість, знання, поміркованість. До етичних – мужність, помірність, гідність, щедрість, щирість, справедливість тощо [4, 98].

Як справедливо зазначає О. А. Степанова, антична філософія розглядала добročесність як моральну позицію особистості, як шлях до

особистого вдосконалення, що дає людині насагу існування, надихає на творче життя [3, 263]. Додамо, що у роботах античних філософів підкреслювався детермінаційний зв'язок між добродесною поведінкою і щастям (гармонією, задоволенням) людини протягом її життя, незалежно від ставлення філософів до можливості існування душі після смерті. Кардинальна зміна філософського осмислення добродесності відбувається після поширення на території Європи християнства. Християнська концепція виходила з ідеї особистісного безсмертя людини: після смерті тіла людина одержує віддяку за добродесність і гріхи. Але тут ідея віддяки поєднується з ідеєю божественного милосердя і прощення, доповненою концепцією покаяння – перетворення почуттів, у результаті якого людина, її свідомість відкриваються Божеству, відчуваючи очищення (катарсис) [5, 75]. З одного боку, це свідчить про гуманізм християнської концепції, але з іншого – усуває наявність прямого зв'язку між добродесною поведінкою людини та її щастям, благополуччям, у тому числі й в потойбічному існуванні, оскільки недобродесна людина, відчувши каяття, завдяки божественному милосердю, може здобути такі ж саме переваги, що й добродесна.

У давньоримській культурі, на підставі розвитку вироблених давньогрецькою філософією здобутків, спостерігається поступова трансформація розуміння концепта «добродесність» («*virtus*») з військової чесноти на квінтесенцію моральних уявлень римлян, на світоглядний ідеал античної цивілізації. *Virtus* як античний світоглядний конструкт став фундаментом для втілення концепту добродесності на ґрунті романських мов (в іспанській мові – *virtud*, в італійській і французькій – *virtu*, в португальській – *virtude*). Так, у давньофранцузькій мові *vertu* розуміється як «сила», «міць», «сміливість», «властивість», «достоїнство», і, одночасно – чудо, релігійне диво. Аналіз функціонування терміну *vertu* у текстах художньої та філософської тематики дозволяє філологам стверджувати, що лексема *vertu* виступає синонімом до таких понять, як *merite* – достоїнство, *moralite* – моральність, *sagesse* – мудрість. [6, 516].

Принцип добродесності у національному законодавстві вперше було закріплено у Законі України від 17 листопада 2011 року «Про державну службу». Після чого активізувалися наукові дослідження сутності означеного феномену в аспекті державної служби. Так, принцип добродесності державного службовця тлумачиться як нормативно закріплена вимога щодо спрямованості дій державного службовця виключно на захист публічного інтересу та відмову його від приватних інтересів під час здійснення наданих йому повноважень, чесність державного службовця, його здатність нести як моральну, так і юридичну відповідальність за свої дії чи бездіяльність [7, 160].

Як справедливо зазначає І. М. Шопіна, багатоманітність завдань і функцій, виконуваних центральними органами виконавчої влади, обумовлює і особливості здійснення контролю та нагляду за кожним із них, однак парламентський, міжвідомчий, судовий, громадський контроль, а також прокурорський нагляд, хоч і з певними відмінностями, охоплює сьогодні всю систему виконавчої влади, що цілком відповідає принципам прозорості та законності у діяльності органів державної влади [8, 70-71]. Заслуговує на увагу, що актуальний стан добродесності у державах світу є предметом досліджень впливової міжнародної антикорупційної організації *Transparency International*. З точки зору методологічного підходу, виробленого у роботах представників цієї організації, національна система добродесності охоплює

основні сфери діяльності держави, що відповідають за боротьбу із корупцією: зокрема законодавчу, виконавчу, сферу судової влади, громадський сектор, сферу правоохоронних органів, центрального виборчого органу, уповноваженого з прав людини, вищого органу фінансового контролю, антикорупційних органів, політичних партій, ЗМІ, громадських організацій та бізнесу, які оцінюються у системному зв'язку із соціальними, економічними, політичними та культурними основами системи доброчесності [9].

На підставі викладеного вище можна зробити наступні висновки. По-перше, проблема підвищення доброчесності представників органів публічної влади в Україні потребує з'ясування сутності цієї категорії відповідно до реалій сьогодення, особливостей національного законодавства та міжнародних зобов'язань, які взяла на себе наша держава. По-друге, можливість отримувати достовірну інформацію щодо доброчесності представників публічної влади залежить від створення обґрунтованої системи критеріїв доброчесності, які можуть виступати індикаторами стану корупції у суспільстві, розвитку демократичних відносин тощо. По-третє, зростання уваги до доброчесності є ознакою розвитку інформаційного суспільства, оскільки потребує відповідного рівня як інформаційних відносин, так інформаційних технологій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Платон *Діалоги* / Пер. з давньогр. К: Основи, 1999. 395 с.
2. *Антологія мирової філософії*. [В 4 т.] Москва: Мысль, 1969. Т.1. Ч.1. 575 с.
3. Степанова О.А. *Ретроспективний аналіз доброчесності в античній філософсько-педагогічній думці*. [Педагогічні науки] / О.А. Степанова. - 2005. Вип. 40. С. 260-263.
4. Мовчан В. С. *Етика* [Навч. посіб] / В. С. Мовчан. - Київ: Знання, 2007. 483 с.
5. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. *Історія філософії. Проблема людини та її меж*. [Навч. посіб]. Київ: Наукова думка, 2000. 271 с.
6. Черенко Н. А. *Концепт доброчесність як універсальна домінанта культури: до питання вербалізації*. [Мовні і концептуальні картини світу]. - 2014. Вип. 47(2). С. 510-517
7. Германюк М.О. *Спеціальні принципи державної служби: теоретико-правовий аналіз. Митна справа*. / М.О. Германюк 2012. № 2 (79). С. 155–161.
8. Шопіна І.М. *Щодо правової регламентації функціонування центральних органів виконавчої влади*. [Публічне право]. / І.М Шопіна. - 2011. №3. С.65-71.
9. *Національна система доброчесності Україна-2015*. URL: <https://ti-ukraine.org/research/doslidzhennya-natsionalna-systema-dobrochesnosti-ukrajina-2015>.